УДК 337.71

Матвійчук Наталія,
кандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів,
м. Луцьк; ORCID ID: 0000-0001-7168-4073
e-mail: matviichuk.nataliia@vnu.edu.ua

Теслюк Софія,
кандидат економічних наук,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра фінансів,
м. Луцьк; ORCID ID: 0000-0003-2364-0257
e-mail: Tesliuk.Sofiia@vnu.edu.ua

https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-01-79-87

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ІННОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

В статті обгрунтовано необхідність постійного впровадження банківських інновацій для забезпечення конкурентних переваг на фінансовому ринку. Встановлено, що інноваційна діяльність банків є напрочуд динамічним процесом, тому вітчизняний ринок банківських інновацій потребує постійного моніторингу та аналізу. Розглянуто підходи до класифікації банківських інновацій. Узагальнено основні тенденції впровадження інновацій комерційними банками України: дистанційне обслуговування клієнтів, безконтактна оплата, біометрична ідентифікація клієнтів, співпраця з фінтех-компаніями, технологія віртуальних інтернет-банків, використання цифрових гаманців та QR кодів, створення фінансових супермаркетів. Наведено приклади найбільш ефективних та цікавих для споживачів інноваційних рішень банківських установ України упродовж останніх років. Розглянуто роль НБУ в розвитку інноваційних фінансових послуг.

Ключові слова: інноваційні банківські продукти, інноваційні банківські технології, цифрові технології, фінансові інновації, біометрична ідентифікація, віртуальні банки, фінтех, Національний банк України.

Матвийчук Наталия,
кандидат экономических наук, доцент,
Волынский национальный университет имени Леси Украинки,
кафедра финансов,
г. Луцк

Теслюк София,
кандидат экономических наук,
Волынский национальный университет имени Леси Украинки,
кафедра финансов,
г. Луцк

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКИХ ИННОВАЦИЙ В УКРАИНЕ

В статье обоснована необходимость постоянного внедрения банковских инноваций для обеспечения конкурентных преимуществ на финансовом рынке. Установлено, что инновационная деятельность банков является очень динамичным процессом, поэтому отечественный рынок банковских инноваций требует постоянного мониторинга и анализа. Рассмотрены подходы к классификации банковских инноваций. Обобщены основные тенденции внедрения инноваций коммерческими банками Украины: дистанционное обслуживание клиентов, бесконтактная оплата, биометрическая идентификация клиентов, сотрудничество с финтех компаниями, технология виртуальных интернет-банков, использование цифровых кошельков и QR кодов, создание финансовых супермаркетов. Приведены примеры наиболее эффективных и интересных для потребителей инновационных решений банковских учреждений Украины на протяжении последних лет. Рассмотрена роль НБУ в развитии инновационных финансовых услуг.

Ключевые слова: инновационные банковские продукты, инновационные банковские технологии, цифровые технологии, финансовые инновации, биометрическая идентификация, виртуальные банки, финтех, Национальный банк Украины.

Nataliia Matviichuk,
PhD in Economics, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Finance,
Lutsk

Tesliuk Sofiia,
PhD in Economics,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Department of Finance,
Lutsk

MAIN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF BANKING INNOVATIONS IN UKRAINE

In the era of digital economy and rapid development of technologies, the introduction of innovations by banks has become the key to their survival in the financial market. The first positions in the rankings are occupied by banks that are actively implementing innovative approaches in their work. The innovation activity of banking institutions is a surprisingly dynamic process, so the domestic market of banking innovations needs constant monitoring and analysis. The study is summarizing the main trends in the introduction of innovative banking products in modern conditions of financial services market.

The article considers approaches to the classification of banking innovations. The main trends of innovation implementation by commercial banks of Ukraine are generalized: remote customer service (Internet banking and mobile banking), contactless payment using contactless cards, smartphones and other NFC-devices, biometric customer identification, cooperation with fintech companies, technology virtual internet banking (neobanks), use of digital wallets and QR codes, creation of financial supermarkets. Examples of the most effective and interesting for consumers innovative solutions by banking institutions of Ukraine in recent years are given.

The role of the NBU in the development of innovative financial services is considered: 1) introduction of the IBAN standard for accounts, which made international and national settlements more convenient and clear; 2) system of online verification of a person through BankID to obtain remote access to administrative, financial and commercial services; 3) creation of an experimental regulatory platform (sandbox) for testing of innovative banking services and the Expert Council on Communications with Innovative Companies.

The need to obtain competitive advantages in the financial market encourages banks to constantly work on introduction of innovative banking products and technologies.

Key words: innovative banking products, innovative banking technologies, digital technologies, financial innovations, biometric identification, virtual banks, fintech, National Bank of Ukraine.

Постановка проблеми та її значення. В епоху цифрової економіки та надшвидких темпів розвитку технологій у всіх сферах суспільного життя впровадження банками інновацій стало не лише необхідним та першочерговим фактором забезпечення їхньої ефективності в банківському секторі, а й взагалі запорукою виживання на фінансовому ринку. «Цифрові» і технологічні компанії (фінтех-компанії, телекомунікаційні гравці, IT-компанії) активно виходять на ринок фінансових послуг, що зумовлює підвищений інтерес до теми дезінтермедіації – явища, що проявляється у зниженні ефективності функцій банків як фінансових посередників.

Інтерес до банківських інновацій пов'язаний з тим, що вони дають змогу залучити більшу кількість клієнтів, підвищують рівень конкурентоспроможності банку, виділяють його з-поміж інших банків, формують позитивний імідж та впізнаваність на ринку, сприяють задоволенню швидко змінюваних потреб клієнтів, зменшують витрати банку та збільшують його прибутковість.

Досить важливим для забезпечення фінансово-економічної безпеки держави є той факт, що саме інновації сприяють розвитку банківської системи, сприяють акумулюванню капіталу всередині

країни, що забезпечує економічне зростання.

Динаміка результатів діяльності банків та їх ранжування за різними критеріями показують, що перші позиції в рейтингах посідають банки, які активно впроваджують інноваційні підходи та цифрові бізнес-моделі у своїй діяльності. Крім того, інноваційні продукти постійно оновлюються – те, що було інноваційним 6-8 років тому, зараз перейшло в категорію масового. Це потребує регулярного моніторингу структури клієнтів, вивчення потреб населення у банківських продуктах, аналізу провідного зарубіжного досвіду з метою формування ефективних інструментів управління інноваціями банку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційні банківські технології розглядаються багатьма вченими, серед яких варто виділити: Єгоричеву С. [1], Іванова С. [2], Казарян О. [3], Карчеву І. [4], Кривич Я. [5], Міщенка В. [6], Рац О. [7], Шевчук Ю. [8], які досить різнобічно розглядають питання інноваційних банківських рішень та грунтовно класифікують їх за різними ознаками.

Віддаючи належне існуючим напрацюванням у даній сфері, варто відмітити, що інноваційна діяльність банківських установ є напрочуд динамічним процесом, і тому дослідження вітчизняного ринку банківських інновацій потребує постійного моніторингу та аналізу.

Мета і завдання статті. Метою дослідження є узагальнення основних тенденцій впровадження інноваційних банківських продуктів в сучасних умовах розвитку ринку фінансових послуг.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Упродовж останніх років в науковій літературі склалося усталене розуміння банківських інновацій як кінцевого результату інноваційної діяльності, спрямованого на розроблення нових або удосконалення існуючих банківських продуктів (послуг), процесів, технологій їх просування, а також нових інноваційних методів управління банківською установою з метою отримання додаткових доходів та конкурентних переваг [5, с. 34].

Донедавна деякі науковці ототожнювали банківські інновації з фінансовими інноваціями. Однак фінансові інновації (створення нових фінансових інструментів, фінансових технологій тощо) мають місце не лише в банківській сфері, але й в інших учасників фінансового ринку. Разом з тим, банківські інновації є ширшим поняттям і, окрім фінансових інновацій, охоплюють інші сфери інноваційної діяльності банків, – організацію, менеджмент, маркетинг, технології тощо [1].

Найчастіше інновації класифікують за ступенем інноваційності, об’єктами, сферою поширення результатів та характером потреб, що задовольняються (див. табл. 1).

Інновації також поділяють за характером ефекту: інновації, які дають позитивні фінансові результати, кращі якісні параметри послуг для клієнтів, кращі умови праці для персоналу, мінімізують ризики, забезпечують соціальний та іміджевий ефекти.

Більшість банківських інноваційних технологій були породжені попитом споживачів, а структура банківських інноваційних продуктів комерційних банків упродовж останніх десяти-п’ятнадцяти років зазнала значних змін. Так, у 2007-2008 рр. під час буму кредитування банки пропонували продукти, орієнтовані на молодь, готову витрачати гроші. Під час кризи банківські інновації були переорієнтовані на різні депозитні продукти, розраховані на людей віком від 35 років, які думають про стабільність. Сьогодні найбільш актуальними є інновації засновані на цифрових технологіях (мобільні додатки, хмарні технології, блокчейн, тощо) [5, с. 34].

Сучасні банківські інноваційні технології задовольняють такі важливі для споживачів потреби, як зручність (в будь-який час і в будь-якому місці), швидкість, контроль та самостійність, що сприяють спрощенню обслуговування споживачів та знижують витрати часу на проведення операцій.

Прикладом сучасного інноваційного банківського продукту є депозитна послуга АТ КБ «ПриватБанк» «Стандарт безподатковий» – для клієнтів, які одержують зарплату, пенсію, стипендію чи інші соціальні виплати від держави на картку для виплат від «ПриватБанку» і відкривають з цієї картки депозит, нараховані відсотки не оподатковуються, на відміну від інших депозитів. «ПриватБанк» також пропонує послугу «Скарбничка», що надає змогу клієнтам просто та непомітно накопичувати гроші за рахунок відрахування певних відсотків або заздалегідь зазначеної суми при надходженні коштів на рахунок або здійсненні витрат, при цьому на накопичувану суму щомісяця

нараховуються відсотки [12].

Таблиця 1

Види банківських інновацій

Ознака	Види	Суть
За ступенем інноваційності	відносні (реактивні, екстенсивні)	запровадження банком новацій, що вже успішно використовуються іншими (інтернет-банкінг, мультивалютні депозити), удосконалення існуючих
	абсолютні (стратегічні, інтенсивні)	запровадження чогось взагалі нового, раніше ніким не використовуваного (у свій час запровадження електронного підпису у банківській сфері).
Залежно від сфери поширення результатів	внутрішні	інновації, які забезпечують підвищення ефективності роботи банківської установи, поліпшуючи перебіг тих процесів, які відбуваються безпосередньо у самому банку (вдосконалення організації банківської діяльності, умов праці та підвищення кваліфікації персоналу (запровадження АТ КБ «Приватбанк» внутрішнього електронного документообігу)
	зовнішні	інновації, орієнтовані на розширення та диверсифікацію банківських послуг
За об'єктами:	продуктові	розробка нових або модифікація існуючих банківських продуктів (платіжні мінітермінали)
	процесні	удосконалення банківських бізнес-процесів
	технологічні	формування нових і модифікація вже наявних технологій надання банківських послуг, оброблення та захист даних клієнтів, технологічне забезпечення
	управлінські	стосуються змін організаційної структури банку, механізмів планування, контролю, стимулювання
	маркетингові	інновації у каналах збуту та маркетингових комунікаціях комерційного банку
За характером потреб, що задовольняються	інновації, що спрямовані на створення нових потреб	вимагають наявності у персоналу банків певного творчого та інноваційного потенціалу, підкріпленого результатами ретельних маркетингових і соціологічних досліджень. Такі інновації несуть у собі значні ризики невдачі у разі помилкового стратегічного рішення
	інновації, що спрямовані на задоволення наявних потреб	виникають або із власних розробок банку, або шляхом запозичення чужого досвіду

Джерело: узагальнено автором на основі: [5, с. 34; 9, с. 68; 2, с. 75; 10; 4, с. 301; 11, с. 17]

P2P (Peer-to-Peer) кредитування також є інноваційним фінансовим інструментом отримання у позику грошових коштів одним суб'єктом від іншого без залучення фінансового посередника. Однак в якості платформи P2P кредитування може виступати й банк, про що свідчить успішна практика впровадження даної послуги АТ КБ «Приватбанк» в 2016 р. При цьому банк виступає організатором та оператором сервісу P2P-кредитування, а також надає кредиторам свої послуги в пошуку позичальників, оцінюванні ризиків і стягненні боргів [7].

Наразі можна виділити наступні тренди розвитку ринку інноваційних банківських послуг.

1. Розширення використання електронних каналів надання банківських послуг (інтернет-банкінг, мобільний банкінг). Дистанційне обслуговування клієнтів є маловитратним для банку, зручним для споживачів та впевнено заміняє мережу банківських відділень, оскільки дозволяє реалізувати ефективну маркетингову концепцію «банк, який завжди з тобою».

Особливо популярним в останні роки є мобільний банкінг. За допомогою мобільного телефону

сьогодні можна здійснити більшість фінансових операцій із власними рахунками (розміщення депозиту, сплата кредиту, оформлення страховок, купівля білетів, сплата комунальних платежів, конвертація валюти, замовлення додаткових платіжних карт тощо). Смартфони в якості засобу платежу досить швидко замінюють пластикові картки, а розробці різноманітних мобільних додатків приділяється значна увага.

Серед лідерів ринку, які надають послуги Інтернет-банкінгу: АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ «ПУМБ», АТ «Ощадбанк», АТ «ОТП Банк», АТ «Альфа-Банк». Беззаперечним лідером у сфері надання послуг інтернет-банкінгу в Україні та одним з найбільш інноваційних банків світу є АТ КБ «ПриватБанк» із системою Приват24, який охоплює дві третини ринку цих послуг [2, с. 78; 10]. За версією британського журналу The Banker, за результатами 2019 р. АТ КБ «ПриватБанк» посідає першу позицію у рейтингу банків України та є єдиною українською фінустановою, представленою в ТОП-500 світових банків.

АТ КБ «ПриватБанк» уперше в історії українського банківського ринку став фіналістом одного із найпрестижніших світових банківських рейтингів Retail Banker International Awards, причому однією із номінацій була «Краща інновація в платежах». У 2014 р. на форумі банківських інновацій FinovateSpring 2014 в місті Сан-Хосе (Каліфорнія) команда «ПриватБанку» представила перший у світі безконтактний Android-банкомат та здобула перемогу. Новий банкомат дозволяє для зняття грошей використовувати замість типової клавіатури смартфон або Google Glass. Цю технологію сьогодні почали використовувати інші українські банки, наприклад з 2020 р. банкомати банку «Південний» почали обладнувати технологією NFC, що дозволяє знімати готівку навіть без картки – лише за допомогою смартфона чи смарт-годинника.

У 2019 р. ПриватБанк представив банкомат з функцією розпізнавання особи, першим у світі запустив унікальний дизайн карт через застосунок, одним з перших у регіоні – біометричну оплату за допомогою розпізнавання обличчя FacePay24. Визнання в Україні та у світі отримали такі інноваційні продукти банку: P2P-кредитування, платіжний міні-термінал, вхід в Інтернет-банкінг через QR-код, онлайн-інкасація, оцифровані платіжні картки, а також десятки різноманітних мобільних додатків.

У ПриватБанку найбільший ІТ-відділ серед банків країни, а функція внутрішніх інновацій виведена в окремий підрозділ, також є ІТ-підрозділ у кожному департаменті банку [12].

2. Безконтактні розрахунки як з використанням безконтактних карток, так і за допомогою смартфонів та інших NFC-пристроїв, що зумовлено безпекою, швидкістю та зручністю таких операцій. Безконтактна оплата – фінансова інновація, що мотивована попитом з боку клієнтів. Станом на 01.01.2020 р. кількість активних платіжних карток з безконтактною функцією зросла на більше, ніж удвічі, – з 3,9 млн шт. до 8,6 млн шт. карток [13, с. 16], що становить більше чверті від загальної кількості активних платіжних карток (26,5 %).

Популяризація таких інноваційних сервісів, як Apple Pay та Google Pay стимулює розвиток безконтактної платіжної інфраструктури. Станом на 01.01.2020 р. вже 90 % торговельних POS-терміналів країни забезпечують можливість здійснення безконтактної оплати (станом на 1.01.2019 р. – 79,4 %). Більшість українських торгових мереж здійснюють розрахунки за допомогою технології PayPass. Безготівкові операції з використанням безконтактних та токенізованих карток становили третину від загальної кількості та обсягу безготівкових операцій у торговельних мережах [13, с. 17].

Окрім смартфонів, як інструменту для здійснення платежів, вже доступні смарт-годинники з технологією безконтактної оплати (Apple Watch, Samsung Gear S3 Classic).

3. Біометрична ідентифікація. Найбільш інноваційними в Україні є такі технології ідентифікації клієнтів: відбитки пальців (підтвердження операцій у мобільному додатку «Ощад 24/7») та розпізнавання обличчя (FacePay24 від Приватбанку). Відповідний функціонал стає доступним на планшетах і смартфонах, відповідає запитам споживачів та нормативним вимогам ЄС щодо надійної ідентифікації.

4. Технологія віртуальних інтернет-банків (необанки), які за функціональними можливостями не поступаються традиційним банківським структурам і в той же час дають змогу банку економити на витратах за відсутності відділень. В Україні на даний час в цій сфері лідируючі позиції займає MonoBank – банківський продукт АТ «УНІВЕРСАЛ БАНКУ», який був запущений в 2017 р. у

співпраці з компанією Fintech Band [10]. Банк за рахунок відсутності витрат на інфраструктуру (відділення, банкомати, інкасацію та ін.) зробив набагато вигідніші тарифи для клієнтів та отримав нагороду «Необанк року» від FinAwards 2018. MonoBank постійно вдосконалюється і розширює свою продуктовий ряд, а серед найвідоміших інновацій банку є:

- кешбек на покупки;
- оплата комунальних послуг без комісії;
- динамічний CVC2 код для захисту від шахраїв;
- Shake to pay (якщо потрясти смартфон з відкритим додатком monobank, вмикається пошук розташованих поруч пристроїв. Якщо хтось поблизу зробить те саме, то додатки знайдуть один одного і активують функцію P2P – переказу між двома картками);
- спільна оплата рахунку;
- вбудовані ігри.

Власні мобільні банки запустили також Мегабанк (todobank у 2019 р.) та Ідея банк (O.Bank, у 2020 р.)

5. Цифрові гаманці та QR коди. Сьогодні 97 % онлайн замовлень лишають незавершеними через небажання користувачів вводити свої платіжні дані в браузер для кожної покупки. Цю проблему вирішують цифрові гаманці, адже ввівши один раз в ньому дані своєї платіжної карти, надалі користувач може здійснювати платежі в один клік [10].

Одну з перших діючих систем QR-банкінгу у світі показав Приватбанк. Ця технологія забезпечує легку оплату рахунків, товарів та інтернет-покупок через QR-код за допомогою найпростішого смартфону з камерою і вбудованим банківським додатком. Популярність QR-кодів спостерігається і в країнах, де разом з високим проникненням смартфонів зберігається дуже низький рівень покриття POS-терміналами (Індія, Нігерія, Кенія) [5, с. 34].

6. Поширення діяльності фінтех (FinTech) компаній, які надають інноваційні фінансові послуги і пропонують більш гнучкі і часто вигідніші умови використання своїх продуктів у порівнянні з банками (кредитування, інвестування, платежі) [14, с. 6]. Сьогодні фінтех – один з головних рушіїв цифрової трансформації фінансового сектору. За даними «Українского фінтех-каталога 2019» в Україні функціонує понад 100 фінтех-компаній, з них 58 % з'явилися упродовж останніх трьох років [6, с. 74]. За прогнозами експертів так звана світова FinTech-революція з часом може знищити близько половини банківських установ в світі. А за оцінками найбільшого американського банку Citi подальше зростання FinTech-стартапів призведе до втрати 30 % робочих місць (1,7 млн.) працівниками світової банківської системи до 2025 р. [5, с. 34].

За результатами дослідження, проведеного Українською асоціацією фінтех та інноваційних компаній, з 11 найбільш технологічних банків України практично всі мають спільні проекти з фінтех-компаніями. Найпопулярніші напрями їхньої роботи – це платежі та мобільні гаманці. Низку інноваційних проектів банки реалізують разом з платіжною системою Visa. Наприклад, Visa і АТ «Ощадбанк» розробили і впровадили систему оплати проїзду в громадському транспорті багатьох українських міст безконтактними пластиковими картами. Visa, АТ «Приватбанк» та Kasta запустили біометричну систему оплати покупок за допомогою Face ID.

Від співпраці фінтех-компаній і банків виграють обидві сторони. Перевагами банків є наявність значних фінансових ресурсів, напрацьована клієнтська база, сформовані бренди та ділова репутація [8, с. 43]. Але при цьому через високе поточне завантаження у банківських фахівців бракує часу на розробку інноваційних проектів. Сильні сторони фінансових компаній – високий інноваційний потенціал співробітників і постійний моніторинг інформації щодо потреб ринку [3, с. 101].

7. Створення фінансових супермаркетів – установ, які надають клієнтам широкий спектр фінансових послуг. Фінансові супермаркети найчастіше створюються у формі співпраці банків та страхових компаній і є вигідними для обох сторін, тому що відбувається одночасний продаж страхових і банківських продуктів співробітниками банку [2, с. 79].

Донедавна багато банків нарікали на те, що НБУ дуже неохоче впроваджує різні інновації. Ще в 2016 р. АТ КБ «Приватбанк» першим у світі створив можливість купувати в Приват24 криптовалютні активи з вбудованим гаманцем. Проте національний регулятор пригрозив санкціями і банк змушений був прибрати цю опцію. Те ж саме стосувалося в 2016 р. P2P-кредитування на

платформі АТ КБ «Привабанк».

Однак зараз саме НБУ через департамент платіжних систем та інноваційного розвитку є ініціатором багатьох інновацій в банківській системі України. Так, з початку 2020 р. було запроваджено стандарт IBAN для рахунків, що зробило міжнародні та національні розрахунки зручнішими і зрозумілішими.

Для спілкування та співпраці з фінтехом в 2019 р. при НБУ створена Експертна рада з комунікацій з інноваційними компаніями, яка дає змогу регулятору зрозуміти потреби та напрями розвитку фінтех-ринку, а інноваційним компаніям – особливості регулювання та законодавчої бази [6, с. 84].

Особливу увагу у контексті розвитку інноваційних фінансових послуг Національний банк приділяє захисту користувачів інноваційних рішень та продуктів. Йдеться як про кібербезпеку, так і про захист прав споживачів фінансових послуг.

З 28 квітня 2020 р. банки України можуть ідентифікувати та верифікувати клієнтів без їхньої особистої присутності через використання системи онлайн-верифікації BankID. Електронна ідентифікація особи через BankID дозволяє підтвердити особу користувача, використовуючи його банківські дані, та отримати дистанційний доступ до адміністративних, фінансових та комерційних послуг. Для цього достатньо ввести логін і пароль Інтернет-банкінгу, від якого державний орган отримає необхідну інформацію (паспортні дані, ідентифікаційний код тощо). Наприклад, споживач може перейти до іншого постачальника газу навіть не виходячи з дому за допомогою електронного підпису чи системи BankID. Платники податків теж використовують дану систему для звітування в електронній формі.

Використовуючи систему BankID, клієнти банків заощаджують час, уникаючи черг під час отримання адміністративних послуг. Також система BankID є корисною та цікавою для комерційних банків із точки зору розширення переліку послуг, що надаються ними, та підвищення конкурентоспроможності їх продуктів та банку в цілому.

Реалізовуючи подібне рішення в Україні, НБУ не став новатором, адже системи верифікації громадян через систему BankID у деяких країнах діють уже близько 10–15 років. Система BankID повністю реалізована в таких країнах, як Швеція, Фінляндія, Естонія, Латвія та Норвегія. Саме на досвід цих країн спирається Україна в процесі розбудови даної системи [15].

Міськради регулярно запускають різні голосування на своїх сайтах. Для того, щоб їх пройти і підписати певну петицію, можна пройти авторизацію й через Google, Facebook тощо. Але у випадку з BankID НБУ всі персональні дані надійно захищені, що дозволяє запобігати шахрайству з банківськими рахунками та картками.

Впровадження цієї системи сприяє боротьбі з корупцією і прозорості надання державних послуг. На сьогодні в систему BankID НБУ підключені більше 40 учасників, ще низка банків перебувають на етапі тестування та підключення до системи. Метою НБУ є залучення в систему BankID всіх банків і державних органів. На основі системи BankID НБУ сподівається сформувати єдину національну систему дистанційної ідентифікації, яка допоможе розвивати електронні адміністративні послуги та е-владу в Україні.

За пропозицією НБУ також створено експериментальний регулятивний майданчик (сендбокс) для апробації інноваційних банківських сервісів, які поки що перебувають поза межами офіційного регулювання та нагляду, однак потенційно можуть наражати учасників ринку банківських послуг на суттєві ризики [6, с. 86].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, впровадження банківських інновацій є дуже динамічним процесом, що стає важливим елементом конкурентної боротьби та потребує постійного моніторингу. Оскільки конкуренція на ринку банківських послуг висока, це зумовлює необхідність вчасного впровадження інноваційних рішень, посилення уваги з боку банків до використання нових цифрових технологій і механізмів комунікації зі споживачами, щоб зберегти свої конкурентні позиції та частку на ринку фінансових послуг.

Джерела та література

1. Єгоричева С. Б. Банківські інновації: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2010. 208 с.
2. Іванов С. В. Особливості банківських інновацій. *Причорноморські економічні студії.* 2018. Вип. 30 (2). С. 73-80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_30(2)__18.
3. Казарян О. Г. Вплив цифрової економіки на діяльність банків України. *Причорноморські економічні студії.* 2019. Вип. 38 (2). С. 98-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38(2)__22.
4. Карчева І. Я. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банків україни в контексті концепції банк 3.0. *Фінансовий простір*. 2015. № 3. С. 293-299. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_3_35.
5. Кривич Я. М., Драніцина А. О. Банківські інновації, як фактор підвищення рівня довіри та лояльності клієнтів. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2019. № 3. С. 33-39. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/uk/3-2019-4
6. Міщенко В. І., Науменкова С. В. Особливості маркетингу банківських інновацій в умовах невизначеності та асиметрії інформації. *Причорноморські економічні студ*ії. 2019. Вип. 46-2. С. 83-89. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/46_2_2019/16.pdf
7. Рац О. М. Тенденції впровадження інноваційних банківських продуктів в умовах глобалізації світових фінансів. *Актуальные научные исследования в современном мире*. 2017. Выпуск 5 (25).
8. Шевчук Ю. В. Оцінка використання фінансових інновацій на фінансовому ринку України. *Економіка та держава*, 2019. № 5. 39-44. URL: http://www.economy.in.ua/index.php?op=1&z=4322&i=7
9. Кузьмінов С. В., Задоя Ю. А. Інновації у банківській діяльності: сутність та класифікація. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2018. № 1. С. 64–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ever_2018_1_8.
10. Кузнєцова М. А., Гуйгова Ю. І. Розвиток та впровадження інноваційних банківських послуг в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8088. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.8.50
11. Козьменко С. М., Васильєва Т. А., Лєонов С. В. Маркетинг банківських інновацій. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, 2011. № 1. С. 13-28. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/24055
12. Сайт АТ КБ «Приватбанк» URL: https://privatbank.ua/ru/news/2019/9/12/1010
13. Звіт з оверсайта платіжних систем. *Національний банк України.* URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Report_oversight_2018.pdf?v=4
14. Бондаренко Л. П., Політило М. П. Банківські інновації як необхідність ефективного функціонування банківського ринку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С. 5-8. URL: http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5905&i=0
15. BankID – спосіб верифікації громадян через українські банки. URL: http://bankid.org. ua/.

References

1. Yehorycheva S. B. (2010). Bankivski innovatsii [Banking innovations]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
2. Ivanov S. V. (2018). Osoblyvosti bankivskykh innovatsii [Features of banking innovations]. Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies, 30 (2), 73-80. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_30(2)__18. [in Ukrainian].
3. Kazarian O. H. (2019). Vplyv tsyfrovoi ekonomiky na diialnist bankiv Ukrainy [Effect of the digital economy to the banks of Ukraine]. Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies, 38 (2), 98-102. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38(2)__22. [in Ukrainian].
4. Karcheva I. Ya. (2015). Suchasni tendentsii innovatsiinoho rozvytku bankiv Ukrainy v konteksti kontseptsii bank 3.0. [Modern tendencies of innovative development of banks of Ukraine in the context of the concept of bank 3.0.]. Finansovyi prostir – Financial space, 3, C. 293-299. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_3_35. [in Ukrainian].
5. Kryvych Ya. M., Dranitsyna A. O. (2019). Bankivski innovatsii, yak faktor pidvyshchennia rivnia doviry ta loialnosti kliientiv [Banking innovation as a factor in increasing the level of trust and customer loyalty]. Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Seriia Ekonomika – Bulletin of Sumy State University. Economics series, 3, 33-39. Retrieved from: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/uk/3-2019-4 [in Ukrainian].
6. Mishchenko V. I., Naumenkova S. V. (2019). Osoblyvosti marketynhu bankivskykh innovatsii v umovakh nevyznachenosti ta asymetrii informatsii [Features of bank marketing innovations in the conditions of uncertainty and asymmetry of information]. Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies, 46-2, 83-89. Retrieved from: http://bses.in.ua/journals/2019/46_2_2019/16.pdf [in Ukrainian].

7. Rats O. M. (2017). Tendentsii vprovadzhennia innovatsiinykh bankivskykh produktiv v umovakh hlobalizatsii svitovykh finansiv [Tendencies of introduction of innovative banking products in a globalized world of finance]. Актуальные научные исследования в современном мире, 5 (25). [in Ukrainian].

8. Shevchuk Yu. V. (2019). Otsinka vykorystannia finansovykh innovatsii na finansovomu rynku Ukrainy [Assessment of financial innovation in the financial market of Ukraine]. Ekonomika ta derzhava – Economy and state, 5. 39-44. Retrieved from: http://www.economy.in.ua/index.php?op=1&z=4322&i=7 [in Ukrainian].

9. Kuzminov S. V., Zadoia Yu. A. (2018). Innovatsii u bankivskii diialnosti: sutnist ta klasyfikatsiia [Innovations in banking: essence and classification]. European vector of economic development – Yevropeiskyi vektor ekonomichnoho rozvytku, 1, 64–70. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ever_2018_1_8. [in Ukrainian].

10. Kuznietsova M. A., Huihova Yu. I. (2020). Rozvytok ta vprovadzhennia innovatsiinykh bankivskykh posluh v Ukraini [Development and implementation of innovative banking services in Ukraine]. Efektyvna ekonomika – Efficient economy, 8. Retrieved from: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8088. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.8.50 [in Ukrainian].

11. Kozmenko S. M., Vasylieva T. A., Lieonov S. V. (2011). Marketynh bankivskykh innovatsii [Marketing of banking innovations]. Marketynh i menedzhment innovatsii – Marketing and innovation management, 1, 13-28. Retrieved from: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/24055 [in Ukrainian].

12. Sait AT KB «Pryvatbank» – Website of JSC CB «Privatbank»ю Retrieved from: https://privatbank.ua/ru/news/2019/9/12/1010 [in Ukrainian].

13. Zvit z oversaita platizhnykh system [Report from the oversight of payment systems] (2018). Natsionalnyi bank Ukrainy – National Bank of Ukraine. Retrieved from: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Report_oversight_2018.pdf?v=4 [in Ukrainian].

14. Bondarenko L. P., Politylo M. P. (2018). Bankivski innovatsii yak neobkhidnist efektyvnoho funktsionuvannia bankivskoho rynku [Banking innovations as a necessity of effective functioning of the banking market]. Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience, 3, 5-8. Retrieved from: http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5905&i=0 [in Ukrainian].

15. BankID – sposib veryfikatsii hromadian cherez ukrainski banky [BankID is a way of verifying citizens through Ukrainian banks]. Retrieved from: http://bankid.org. ua/.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2021р.